

Parlamento ir ES Tarybos derybininkai susitarė dėl penkių atskirų ES taisyklių, kurios numato, kaip valdyti prieglobsčio prašytojų ir migrantų srautus ES valstybėse ir kaip veikti staiga kilus migracijos krizėms. Taisyklės taip pat reguliuoja, kaip elgtis su žmonėmis, atvykstančiais prie ES išorės sienų, kaip nagrinėti prieglobsčio prašymus ir kaip nustatyti atvykstančiųjų tapatybę.

Paskelbus apie susitarimą, EP pirmininkė Roberta Metsola sakė: „Tai tikrai istorinė diena, nes mes sutarėme dėl Migracijos ir prieglobsčio pakto, kuris galbūt yra svarbiausias šios kadencijos teisėkūros paketas“.

„Nuo 2019 m. rinkimų migracija yra labiausiai rūpimas klausimas piliečiams visoje Europos Sąjungoje. Tai, kad susitarimas dėl šio paketo pasiektas iki metų galo, yra didžiulė sėkmė konstruktyvioms centro jėgoms prieš rinkimų metus Europoje“, – sakė EP pirmininkė.

Naujosios prieglobsčio ir migracijos taisyklės numato privalomą solidarumą su ES šalimis, į kurias plūsta migrantai, – kitos valstybės turės arba priimti prieglobsčio prašytojus savo teritorijoje, arba mokėti į bendrą fondą. Susitarimo tekstas taip pat numato naujus kriterijus, pagal kuriuos valstybės atsako už tarptautinės pagalbos prašymų nagrinėjimą (buvęs Dublino susitarimas).

Krizių ir nenumatytų aplinkybių taisyklės numato, kaip užtikrinti solidarumą ir pagalbos priemones, ypatingai esant rizikai, kad trečiųjų šalių migrantų antplūdis gali sukelti šalies prieglobsčio sistemos griūtį. Taisyklėse taip pat kalbama apie situacijas, kai trečiosios šalys arba priešiški nevalstybiniai veikėjai siekia išnaudoti migrantus kaip priemonę destabilizuoti ES, todėl jose numatomi laikini nukrypimai nuo įprastinės prieglobsčio suteikimo tvarkos.

Pagal naujas patikros taisykles, asmenys, neatitinkantys sąlygų patekti į ES bus papildomai tikrinami prieš juos įsileidžiant, – numatoma asmens tapatybės patikra, biometrinių duomenų rinkimas, sveikatos ir saugumo patikrinimai. Tokios patikros gali tęstis iki septynių dienų. Vaikams bus taikomos atskiros taisyklės, ir kiekvienoje šalyje veiks nepriklausomas priežiūros mechanizmas žmogaus teisėms užtikrinti.

Tuo tarpu prieglobstis bus suteikiamas remiantis vieningomis ES taisyklėmis suteikti arba atimti tarptautinę apsaugą. Prieglobsčio prašymai bus nagrinėjami greičiau, iki šešių mėnesių, kol bus priimtas pirmas sprendimas. Tuo tarpu akivaizdžiai nepagrįsti prašymai bus greičiau nagrinėjami ir tai vyks prie ES sienų.

Galiausiai, pasitelkus Eurodac duomenų bazę, atvykėliai į ES bus greičiau identifikuojami. Tam bus naudojami ne tik pirštų atspaudai, bet ir veido atvaizdai, įskaitant vaikus nuo

šešerių metų. Šalių valdžios institucijos galės greičiau nustatyti grėsmę saugumui keliančius asmenis, ypačiai, jei jie yra agresyvūs arba turi nelegalius ginklus.

Kas susitarimas įsigaliotų, jį dar turi formaliai patvirtinti Europos Parlamentas ir ES Taryba. Tai įsipareigota padaryti iki 2024 m. birželio 9 d. EP rinkimų.

